

Sygn. akt IV CZ 22/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa M.M.
przeciwko „P...” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 kwietnia 2018 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Okręgowego w G.
z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt XII Ga [...] /17,

**uchyla zaskarżony wyrok pozostawiając Sądowi
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił powództwo M.M. skierowane przeciwko „P...” sp. z o.o. w G. o zapłatę kwoty 17.220 zł stanowiącej zabezpieczenie należytego wykonania umowy, która to kwota, według twierdzeń pozwu, podlegała zwrotowi na jego rzecz w związku z wykonaniem umowy zawartej przez strony. W ocenie Sądu Rejonowego należność dochodzona pozwem uległa umorzeniu w związku ze skutecznym potrąceniem przez pozwanego jego udowodnionej wierzytelności z tytułu kar umownych naliczonych powodowi w związku z opóźnieniem w wykonaniu umowy.

Na skutek apelacji powoda, Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 5 grudnia 2017 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że w wyniku błędnych decyzji procesowych Sądu pierwszej instancji polegających na oddaleniu wniosków dowodach zgłoszonych przez strony zaniechano ustalenia istotnych spornych w sprawie okoliczności faktycznych w związku z czym zaskarżonego orzeczenia nie można było poddać kontroli instancyjnej z punktu widzenia prawidłowości zastosowanych przepisów prawa materialnego, a zatem nie można było ocenić czy Sąd Rejonowy rozpoznał istotę sprawy. Wskazał ponadto, że po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sąd ten powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości w zakresie wniosków dowodowych zaoferowanych przez strony, a dotychczas nietrafnie oddalonych.

W zażaleniu złożonym w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., pozwany domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku kwestionując stanowisko Sądu Okręgowego, że w sprawie doszło do nierozpoznania istoty sprawy oraz, że zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje|:

W celu przeciwdziałania bezzasadnemu uchylaniu przez sądy odwoławcze zaskarżonych apelacją wyroków i przekazywaniu spraw do ponownego rozpoznania sądom pierwszej instancji mimo braku przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przesłanek, ustawodawca dopuścił zażalenie do Sądu Najwyższego na

kasatoryjne orzeczenia sądu drugiej instancji. Zażalenie to służy kontroli prawidłowości sposobu rozstrzygnięcia, przez wybór orzeczenia kasatoryjnego, które to orzeczenie może jednakowoż zostać wydane wyłącznie w razie wystąpienia przesłanek wskazanych w powołanych przepisach. Zgodnie z ich treścią, orzeczenie kasatoryjne może zostać wydane tylko w razie nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.) oraz w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy lub konieczności przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

Jak wskazano, Sąd Okręgowy uchylił wyrok Sądu Rejonowego z dwóch powodów: nierozpoznania istoty sprawy wyrażającej się w zaniechaniu ustalenia istotnych okoliczności faktycznych sprawy z powodu oddalenia wniosków dowodowych stron i potrzeby przeprowadzenia pominiętych dowodów.

Biorąc pod uwagę, że postępowanie apelacyjne, w warunkach obowiązującej w aktualnym porządku prawnym systemie apelacji pełnej, obejmuje merytoryczne rozpoznanie sprawy, sąd odwoławczy, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). Stąd też Sąd Okręgowy dzieląc procesowe zarzuty apelacji powoda niezasadnego oddalenia wniosków dowodowych, miał obowiązek stwierdzone wady postępowania usunąć przeprowadzając uzupełniające, w stosunku do już przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy, postępowanie dowodowe. Uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania z potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego jest dopuszczalne, jak stanowi art. 386 § 4 k.p.c., tylko wówczas gdy zachodzi potrzeba przeprowadzenia tego postępowania w całości, a nie, jak to ma miejsce w badanej sprawie, w części, chociażby była to część znaczna. Uprawnienie sądu drugiej instancji do wydania orzeczenia kasatoryjnego w razie potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego również w znacznej części art. 386 § 4 k.p.c. przewidywał do dnia 1 lipca 2000 r., przepis ten uległ jednak zmianie w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach

cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 48, poz. 554). Obecnie więc takie uprawnienie sądowi drugiej instancji nie przysługuje.

Brak też podstaw do przyjęcia, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Przez „nierozpoznanie istoty sprawy” w znaczeniu użytym w art. 386 § 4 k.p.c. należy rozumieć nierozstrzygnięcie o żądaniu stron, czyli niezafatwienie przedmiotu sporu, całkowite zaniechanie wyjaśnienie istoty lub treści spornego stosunku prawnego, co oczywiście w sprawie miejsca nie miało. Sąd pierwszej instancji, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w zakresie przez siebie uznanym za zgodny z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, dokonał ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej wskazując jakie przepisy prawa materialnego stały się podstawą jego rozstrzygnięcia. Twierdzenie Sądu Okręgowego o niemożności poddania tego rozstrzygnięcia „kontrolu instancyjnej z punktu widzenia prawidłowości zastosowanych przepisów prawa materialnego” w żaden sposób nie usprawiedliwia wydania, w okolicznościach sprawy, wyroku kasatoryjnego a uchybia zasadzie apelacji pełnej.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹¹ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

aj

a.ł.